

13. jun 2016. godine

Kovačević: Za povećanje plata moraće da se čeka šesta revizija

Direktor Republičkog zavoda za statistiku Miladin Kovačević za RTS kaže da je realizacija u polju povećanja penzija i plata u javnom sektoru bolja nego što je bilo planirano i da neće biti mnogo rasprave kada je reč o dobrom toku konsolidacija.

Gostujući u *Dnevniku* RTS-a urednik Makroekonomskih analiza Miladin Kovačević je rekao da će kada je reč povećanju plata i penzija morati da se sačeka šesta revizija, pa će se videti kakva će biti godina u celini. Dodaje da se na osnovu prva četiri meseca u 2016. očekuje dobra godina.

"Kada je reč o javnom sektoru i preduzećima striktno gledamo planove, od samog početka, i neke probleme nije moguće rešiti, kao što je RTB Bor", kaže Kovačević.

Ističe da bi u javnoj upravi do februara trebalo da se smanji broj radnih mesta za 13.000 do 14.000. Kaže da se taj proces nastavlja i da su kvote određene.

"Značajna realizacija mora da se uradi, biće teških tema oko javnih preduzeća, kao što su EPS i Železnica, zbog visokih otpremnina koje se traže. Najdelikatnija pitanja su upravo ta, imamo pritiske, traži se dalje prilagođavanje, usklađivanje", zaključuje Kovačević.

Koliko su kompanije u Srbiji društveno odgovorne?

Privredna komora Srbije nagrađuje društveno odgovorne kompanije. U narednih pet meseci kompanije mogu da se takmiče na konkursu za titulu najodgovornije i to projektom kojim će dokazati da brinu o zaposlenima, životnoj sredini, imovini, lokalnoj zajednici.

Katastrofalne poplave koje su pogodile Srbiju pre dve godine ujedinile su zemlju. Pomagali su doslovno svi. Ipak, da li vanredno može da postane redovno? Velike kompanije dižu ruku za, pojedine primerima to pokazuju tokom čitave godine zalažući se za opštu dobrobit.

"Projekat 'Kada voziš parkiraj telefon' je imao za cilj da utičemo na svest ljudi, u ovom slučaju smo mi dakle stavili opšte dobro interes zajednice ispred sopstvenog profita, gde smo rekli našim korisnicima da je mnogo važnije da vode računa o sopstvenom životu, a ne da koriste naše usluge", kaže direktorka sektora za PR "Telekom Srbija" Marija Bošković.

Strane kompanije koje posluju na našem tržištu saglasne su da je opšti interes i njihova politika. Pojedine pomažu između ostalog i profesionalni razvoj mladih stručnjaka.

"Tu smo fokusirani na dva projekta jedan se odnosi na još uvek studente, to je program prakse koja traje šest nedelja. U našoj kompaniji studenti imaju priliku da se upoznaju sa svakodnevnim obavezama i imamo program sa već navršenim studentima, mlade ljude bez iskustva gde im u jednom programu nudimo zaposlenje", kaže Jovana Tufegdžić iz "Koka-kola Helenik".

A da li i koliko su srpske kompanije društveno odgovorne zna Privredna komora Srbije. Od 2007. dodeljuje nacionalnu nagradu za one koje društveno odgovorno posluju.

"Velike kompanije znaju šta je društveno odgovorno poslovanje imaju posebna odeljenja menadžere, pišu strategije i izveštavaju o tim svojim strategijama i to je neka korporativna kultura koja je donesena iz razvijenijih zapadnih zemalja na malim kopanijama, još uvek radimo, pokušavamo da im objasnimo šta je razlika u odnosu na filantropiju donatorstvo i da to predstavlja način na koji se novac troši, dok društveno odgovorno poslovanje znači da se novac stiče", ističe Sonja Bunić iz Privredne komore Srbije.

I država bi trebalo da podstakne društveno odgovorno poslovanje, smatraju stručnjaci.

"To je da država proba da nađe način da motiviše kroz određene poreske olakšice jer kod nas kompanije koje nešto rade i nešto doniraju, poklanjaju, sve one i dalje plaćaju poreze na sve to što daju i nema nikakvih olakšica. Dakle prva stvar je taj neki zakon regulatorni okvir", kaže marketinški stručnjak Borislav Miljanović.

U razvijenim ekonomijama društveno-odgovorno poslovanje kompanija je nešto što se podrazumeva i njihovi klijenti kroz to ocenjuju celokupni ugled čime su svi na dobitku.

Privatni poligrafi otkrivaju bračne prevare, krađe, laži...

U Srbiji je poslednjih godina sve popularnija upotreba „privatnih poligrafa“ koje koriste mahom poslodavci, roditelji i supružnici kako bi proverili isnitinost tvrdnji zaposlenih, dece, bračnog druga ili partnera ili ustanovili neki vid prevare.

Usluge privatnog poligrafa, za razliku od onih koje koristi policija, mogu se dobiti u detektivskim agencijama, a poligrafisti su mahom bivši pripadnici policije visoko obučeni za detektovanje laži.

Poligrafista detektivske agencije „Protekta“, profesor doktor Ostoja Krstić, rekao da u privatnoj praksi najčešće testira slučajeve u vezi sa ljubavnim prevarama, bračnim problemima, kućnim krađama koje počine deca, supružnici, pa čak i gosti, kao i one koji se tiču potkradanja u privatnim firmama.

Kućne krađe mahom vrše zavisnici od droge, dok u privatnim firmama potkradaju ne samo zaposleni, već i partneri - prijatelji, kumovi, rođaci.

„Kada čovek u firmi otkrije da ga je potkradao neko ko mu je kumovao na venčanju ili krstio dete, neko za koga bi 'dao ruku', nastaje strahovito razočarenje, jer detektor laži ne razlikuje prijateljske i kumovske veze“, naveo je Krstić koji se poligrafijom bavi od 1976. godine, kada je poligraf počeo da se koristi u radu srpske policije.

Prateći trendove iz Amerike - kolevke poligrafa koja ga upotrebljava od Prvog svetskog rata - u Srbiji se danas sprovode i testovi pre i u toku zaposlenja da bi se odredilo profilisanje kandidata, ali i potvrdila lojalnost i poštenje.

Krstić je ukazao da se u tim slučajevima ispitanik mahom testira pitanjima: zašto dolazite u ovu firmu, da li ste bili lojalni vlasniku u prethodnoj firmi, da li ćete biti lojalni novom vlasniku, da li nameravate i u ovoj firmi da kradete, ako ste tamo krali.

Druga vrsta testova su periodični testovi, koji se nazivaju „vaccine na istinu“, a sprovode se na tri ili šest meseci u firmama.

Taj test, prema rečima Krstića, prolaze svi zaposleni, nakon čega se vrši eliminacija onih koji reaguju na pitanja: da li su nešto uzeli, ukrali, ili imali nameru ili su odali poslovnu tajnu.

Treća vrsta testova, kako je naveo poligrafista, sprovodi se kada se krađa već dogodi, a to se dešava uglavnom u manjim firmama, pa se testira cela smena ili samo oni koji su imali dikretan pristup robi.

Komentarišući pristanak na poligrafsko testiranje, Krstić kaže da se u Srbiji oduvek zahtevala saglasnost osobe kojoj se proverava istinitost iskaza, pa poligrafista i ispitanik potpisju zapisnik o poligrafskom ispitivanju.

Međutim, ako čovek odbije poligrafsko ispitivanje, profesor Krstić kaže da ne može da se kaže automatski da je neko kriv.

„U tim slučajevima je teško rasuditi, jer ima sumnjičavih ljudi koji misle da su ovi aparati opasni po zdravlje. Međutim, tu nema ni elektrošokova, ni seruma istine, niti bilo čega drugog što ispitaniku može da škodi ili smeta. Ovo ne ostavlja posledice na zdravlje“, naglasio je Krstić.

Testiranje poligrafom Krstić je uporedio sa odlaskom kod kardiologa, s tim što se poligrafom, kako je ukazao, prate sve tri funkcije srčanog rada, disanje, galvanska refleksna aktivnost, promena boje krvi i mnogo šta drugo, a nalaz i mišljenje o tome da li je neko lagao, zavise od postavljenih pitanja i umešnosti analize

rezultata.

Kada je reč o tehnici testiranja poligrafom, Krstić, koji je dugo radio u Americi, kaže da se u našoj privatnoj praksi načešće primenjuje klasična - direktna poligrafska metoda sa relevantnim pitanjima, ili provera verodostojnosti već datog iskaza.

Prema Krstićevim rečima, poligrafista treba da bude obučen za svoj posao i da najmanje 150 slučajeva testira pod kontrolom mentora koji ga obučava, pre nego što krene u samostalan rad. Krstić smatra da je jedna od bolnih tačaka poligrafije u Srbiji to - ko sve hoće time danas da se bavi.

„To može da bude opasna igračka u pogrešnim rukama“, naveo je Krstić ističući da se kada je u pitanju privatna primena poligrafa, zalaže za uspostavljanje jedinstvenog pristupa na nivou Srbije.

„Moramo imati jedinstven pravilnik o poligrafskim ispitivačima i ispitanicima, određenu metodiku rada, koliko-toliko usklađenu aparaturu, jer danas može svašta da se kupi“, naveo je stručnjak i ukazao da su na tržištu dostupni razni detektori laži u vidu USB ili dodataka za mobilne telefone.

Krstić koji je tokom karijere testirao više od 2.500 osmnjičenih za ubistva, od interesantnih slučajevima u privatnoj poligrafskoj praksi je izdvojio bračni par koji se posle 37 godina braka podvrgao poligrafu.

Naime, supruga je zanimalo s kim mu je žena bila pre braka, iako su već našli zajedničko grobno mesto.

Drugi je slučaj narkomana koji je majci dok je spavala, ukrao zlatnu žicu iz proteze za zube, prodao je i kupio drogu.

Majka uopšte nije želela da vidi, niti da veruje da joj je sin narkoman i slučaj je prvo prijavila policiji, a onda je njega „pod velom tajne“ dovela u detektivsku agenciju na poligraf. Sin ju je međutim prekinuo i priznao krađu pre početka ispitivanja.

Inače, poligraf se u srpskoj policiji koristi od 1976. godine, najčešće kod velikih i ozbiljnih slučajeva, a u privatnoj praksi poslednjih desetak godina u nekoliko većih gradova Srbije.

Nalaz poligrafa, nije dokaz pred sudom, ali testiranje i odgovori ispitanog mogu da daju dobar pravac istražnim organima u kom pravcu istraga treba da teče.

Osim toga, mogu i da pomire ljude i srede poljuljane odnose među njima, ali i da zauvek unište poverenje.

Prema podacima Privredne komore, u Srbiji je za sada registrovano 35 detektivskih agencija, a u toku je obuka i licenciranje privatnih detektiva.

Može li se prevariti poligraf?

Stručnjak za poligrafsko testiranje Ostoja Krstić kaže da se poligraf ne može izigrati i ističe da se laž otkriva indirektno, jer još nije izmišljena sprava koja bi dikretno otkrila laž.

Nije moguće istovremeno kontrolisati pet fiziološko-emocionalnih promena na dati stimulans, jer je to pod kontrolom centralnog nervnog sistema.

„Ako i pokušate da zaustavite disanje, istovremeno će se videti da ste dva, tri disajna ciklusa sveli na minimum, na rezervni vazduh. Za to vreme krv menja boju i nije više svetlocrvena, već postaje tamnija zbog prisustva ugljen-dioksida, a govorni centar reaguje po automatizmu, pa morate napraviti maksimalan uzdah“, ukazao je Krstić i napomenuo da se ne može kontrolisati ni galvanska refleksna aktivnost.

Test počinje pripremim pitanjima

Prilikom poligrafskog testiranja postavljaju se najpre pripremna pitanja, zatim udarno pitanje - da li znate ko je, da li ste vi i slično. Sledi kontrolno pitanje i na kraju pitanje kompleksa krivice.

Sva ta pitanja i odgovori se upoređuju i izvodi se zaključak.

Nemački gigant nije odustao, stiže u Čupriju

Nemačka kompanija "Trak lajt Jurop" iz Ajzenaha, za proizvodnju autodelova, nije odustala od izgradnje fabrike u Čupriji

"Trak lajt" je počela sa školovanjem kadrova iz Čuprije koji će radaiti u novoj fabrici na Visokoj školi strukovnih studija u Nemačkoj u trajanju tri do tri i po godine a organizovala je i radionicu za pripravnike iz Chuprije i intenzivno učenje nemačkog jezika na Gete institutu u Beogradu. Kompanija "Trak lajt" ima osam fabrika u svetu, zapošljava 3.500 radnika i ima godišnji promet od oko pola milijarde evra.

Kako je rekao predsednik Opštinskog veća Ilija Paunović ova nemačka kompanija je samo poslove prolongirala za 2017. godinu.

Memorandum o razumevanju o izgradnji fabrike "Trak lajt Jurop" potpisali su u martu 2013.godine tadašnji prvi potpredsednik Vlade, sada premijer Aleksandar Vučić, direktor "Trak lajta" u Srbiji Sven Milhauzen i predsednik opštine Chuprija Ninoslav Erić.

"Investicija sa 'Trak lajt' kompanijom nije propala, kako bi to neki voleli", rekao je Paunović i objasnio: "Zbog toga što je postala akvizicija jedne od najbogatijih amaričkih porodica, odnosno investicionog fonda braće Kok, 'Trak lajt' je prolongirala dolazak u Čupriju za 2017.godinu. To stoji i u aneksu ugovora zaključenog između njih i Vlade Srbije."

Paunović je dodao da je "posle izbora došlo do pomeranja rokova, pa bi već za nekoliko meseci američko - nemački gigant trebalo da krene u investiranje u Čupriji".

Fabrika "Trak lajt" u Čupriji, kako stoji u ugovoru, "treba da zaposli 500 radnika", i bila bi jedna od najvećih investicija u Čupriji i pokretač razvoja opštine.

Investicija je vredna 11 miliona evra.

Fabrika će biti izgrađena u Industrijskoj zoni, koja je veličine 15 hektara, čija je izgradnja stajala 95 miliona dinara a 60 odsto su sredstva države.

Vlada je odobrila ugovor o "individualnoj državnoj pomoći" investitoru "Trak lajt" za zapošljavanje radnika, izjavio je Tanjugu predsednik opštine Ninoslav Erić.

Erić je potsetio da je "Trak lajt" jedna od vodećih svetskih kompanija u svojoj oblasti. Najvažniji kupci njihovih proizvoda su Volkswagen, Daimler, Škoda, BMW...

Kompanija je član Nemačke privredne komore i Nemačko srpskog privrednog udruženja.

Праћење тока радног спора на сајту Агенције

Запослени у Србији од недавно имају могућност да ток свог поступка за мирно решавање радног спора прате преко сајта Републичке агенције за мирно решавање радних спорова - ramtrs.gov.rs, и тако се електронским путем упознају са свим статусним променама њиховог случаја.

Грађанин који Агенцији поднесе предлог за мирно решавање радног спора може истог дана у

Агенцији да добије информацију о броју под којим му је заведен предмет и да прати ток поступка преко њеног сајта уписом броја предмета у одговарајуће поље апликације "статуси поступака".

Директор Агенције Миле Радивојевић каже да је сада цео ток поступка аутоматизован и да се води кроз посебан програм, тако да су сваки статус и фаза у реалном времену повезани са сајтом.

"То значи да се статус поступка мења у тренутку када се заиста заврши одређена радња у поступку", рекао је Радивојевић Танјугу истичући да је време потребно за обраду података сведено на минимум.

Он је истакао да више не може више да се деси да неко ко поднесе предлог Агенцији да месецима не добија повратну информацију - шта се дешава са његовим предлогом - да ли је отишао на салгасност, да ли је добијена сагласност, какав је одговор друге стране и друго.

Наиме, након завођења предлога, први статус који се може видети на сајту је да је предлог за мирно решавање расног спора стигао у Агенцију.

Следећи статус показује да је Агенција доставила другој страни у спору предлог на сагласност, а трећи приказује одговор Агенцији друге стране у спору да ли прихвата прихвата преглог или не.

Уколико је добијена сагласност, Агенција доноси решење о одређивању миритеља односно арбитра, што се види у наредном статусу поступка, а након тога се заказује расправа.

Свака расправа одржана у том поступку мирног решавања радног спора је статус за себе.

"Суштина је да се сваки акт који се ради у поступку сачињава у софтверу и оног тренутка када се акт заврши следи аутоматско снимање тог акта којим се мења статус поступка", објаснио је директор Агенције.

Он је напоменуо да су на овај начин кључни пословни процеси аутоматизовани па је тако скраћено време за сачињавање аката.

"Кроз раније коришћене апликације сваки акт се сачињавао испочетка и требало је много више времена да се донесе, а сада софтвер аутоматски обрађује претходно унете податке чије је и могућност грешке сведена на минимум", указао је Радивојевић.

Иначе, грађани добијају на кућну адресу све акте који се тичу њихових радних спорова, као што су предлог за покретање поступка, допис другој страни спора на сагласност, одговор друге стране, решење о одређивању миритеља или арбитра, записник или записници са расправа ако их има више и решење или препоруку, као финални акт.

Републичка агенција за мирно решавање радних спорова има надлежност да решава индивидуалне спорове поводом отказа уговора о раду, уговарања и исплата минималне зараде, злостављања и дискриминације на раду, накнаде за исхрану, превоз и регрес и јубиларне награда.

Када су у питању колективни спорови пред Агенцијом се могу решавати питања око закључивања, измена, допуна и примене колективног уговора и општег акта којим се регулишу права, обавезе и одговорности запослених, послодаваца и синдиката, остваривање права на синдикално организовање и деловање, штрајк и остваривање права на информисање, консултовање и учешће запослених у управљању.

Dozvoljeni minus dnevno plaćate i do 41 RSD

Koliko god primamljivo zvučalo to što jedna plata može da se potroši unapred, dozvoljeni minus u bankama i dalje je jedan od najskupljih vidova zaduživanja.

Kako piše portal Kamatica, malo ko pre donošenja odluke o ulasku u dozvoljeni minus pogleda tarifnik banke i izračuna koliko papreno plaća malo dodatnog novca.

Kamate na ovu pozajmicu, prema podacima NBS, nisu se nešto mnogo smanjile u odnosu na prethodnu godinu. Kamate na dozvoljeni minus se kreću od 19,25 do 37,31 odsto, dok su se prethodne godine kretale od 19,25 do 37,83 procenta, a to je trenutno minimum za 3,0 odsto skuplje od keš kredita, dok kamata za nedozvoljeni minus ide i do 69,09 procenata na godišnjem nivou.

Zavisno od banke, kamata na dozvoljeni minus se plaća u različitom iznosu. Jedni će na dozvoljeni minus od 40.000 dinara plaćati 7.700 dinara na godišnjem nivou, ili će ih svaki dan dozvoljenog minusa koštati 21,09 dinara, dok će drugi za isti proizvod plaćati 14.924 dinara kamate, a svaki dan kašnjenja će ih koštati 40,88 dinara.

Ako se u istom iznosu uzme keš kredit, banci će se na godišnjem nivou vratiti 2.795 dinara kamate. Nedovoljna informisanost o tipovima zaduživanja dovodi do činjenice da najskuplji bankarski proizvod bude najtraženiji kod građana Srbije.

Pre nego što se upuste u neki vid zaduživanja, građani treba da odluče koliko im je novca potrebno, koliko će ih to zaduživanje koštati svakog meseca i koliko će banci na kraju da vrate, zaključuje se u tekstu portala Kamatica

"Osiguranje isplativije od štednje u bankama"

Osiguranje je mnogo isplativije od štednje u bankama, ocenili su učesnici tribine "Životno osiguranje i dobrovoljni penzijski fondovi: sličnost i razlike".

Oni su takođe ukazali na prednosti dobrovoljnih penzijskih fondova među kojima su fleksibilnost istakli kao najvažniju pogodnost.

Predstavnici penzijskih fondova i osiguravajućih kuća kažu da to što oni nude "nije priča za super bogate ljude, već za one koji žive od mesečnih primanja" i da na taj način mogu skromnim mesečnim uplatama da obezbede sebe i svoje najbliže.

Direktor filijale Beograd Dunav društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

(DPF) Goran Jelisavac rekao je na skupu, koji je organizovao Klub Sve o osiguranju, da je program dopunskih penzija veoma fleksibilan i da svako može da postane član nezavisno od toga da li je zaposlen ili ne. "Roditelji mogu da uplaćuju i za svoju tek novorođenu decu, do 70. godine se mogu vršiti uplate. Najbitnija razlika i osnovna prednost u odnosu na osiguranje je fleksibilnost programa, pošto svi članovi penzijskih fondova mogu sami da kreiraju dinamiku uplata i mogu menjati iznose", naveo je Jelisavac.

Prema njegovim rečima, kod penzionih fondova nema nikakvih penala, kao što je to slučaj u životnim osiguranju.

"Ako prekinete sa uplatama, novac i dalje radi za vas i dalje se investira i vi na kraju, kada rešite da koristite dopunsku penziju, dobijate kvalitetnu štednju. Sredstva iz programa dopunskih penzija mogu da se koriste počevši već od 58. godine života", rekao je Jelisavac Tanjugu.

On je naglasio da Dunav penzijski fond ima veliki broj članova - više od 83.000 i da je to prvi fond čija je vrednost imovine dostigla 100 miliona evra.

"Takođe, naglasio bih velike prednosti za poslodavce, pošto su nam ciljna grupa poslodavci koji uplaćuju dopunsku penziju za svoje zaposlene. Država je dala podsticaj poslodavcima i ukoliko poslodavac uplaćuje do 5.500 dinara za svoje zaposlene oslobođen je plaćanja svih poreza i doprinosa. Postoje poreske olakšice i za pojedince koji sami od svoje zarade putem administrativne zabrane uplaćuju na svoj lični račun dopunsku penziju i oslobođeni su plaćanja poreza na zaradu od 10 odsto", objasnio je Jelisavac.

Dodaje da je ta oblast striktno regulisana od Narodne banke Srbije i da nijedan fond u Srbiji ne može nikakve pogodnosti da daje svojim članovima.

"Najvažniji benefit koji mi našim članovima ostvarujemo jeste prinos. Prosečan prinos u Dunav penzijskom fondu u poslednjih pet godina je 12,48 odsto", rekao je Jelisavac i dodao da benefit koji fondovi ostvaruju zavisi od načina ulaganja.

Prema njegovim rečima, kvalitet i striktna kontrola je ono što izdvaja penzijske fondove i svako može na svom ličnom računu da vidi stanje i prati kretanje investicione jedinice.

"Dunav penzijski fond ima najveći broj članova i najveću imovinu i veoma dobar i kvalitetan prinos", ističe sagovornik Tanjuga.

Jelisavac kaže da je prosek starosti korisnika penzionih fondova između 40 i 50 godina i da, nažalost, mladi u Srbiji ne razmišljaju o penziji.

Na tribini se moglo čuti da je prosečna penzija svega oko 24.000 dinara, kao i da, na primer, muž i žena starosti oko 35 godina mogu da imaju osiguranu sumu od 100.000 evra ako uplaćuju ukupno 28 evra

mesečno.

Prosečan osiguranik u Srbiji je miškarac, uglavnom u braku, star 39 godina sa periodom plaćanja osiguranja od 20 godina i osiguranom sumom od 7.700 evra.

Kada je reč o ženama, one su nešto mlađe, a godišnja premija je nešto veća od 500 evra.

Takođe, onaj ko je uplaćivao dopunsku penziju od 2006, otkada postoje penzioni fondovi u Srbiji, mogao je (ako je uplaćivao maksimalni neoporezovani iznos) da ostvari i više od 50 odsto prinosa u odnosu na uplaćeni deo.

Generalni direktor Merkur osiguranja Miodrag Kvirgić je rekao da mešovito životno osiguranje podrazumeva na kraju isplatu osigurane sume, jednokratno ili u vidu rente, kao i da se u Srbiji mali broj osiguranika opredeljuje za rentni način isplate. Renta može da bude doživotna ili tačno utvrđena mesečno sa rokom trajanja.

Dragana Marković iz Grave osiguranja je rekla da ta kuća najviše ulaže u ono što je najsigurnije - državne obveznice, tako da su klijenti potpuno sigurni.

Izvršni direktor DDOR Garan društva za upravljanje DPF, Aleksandar Šiljegović, naveo je da uglavnom ulažu u dužničke hartije od vrednosti koje izdaje država, ali i minicipalne obveznice, a član IO đenerali osiguranja Srbije, Nataša Marjanović je naglasila da doborovljne penzije mogu da se nasleđuju, pa ako, na primer, premine uplatilac sredstava, novac će dobiti naslednik koga je odabrao, ili onaj kome to sleduje po zakonu o nasleđivanju.

Dragan Filipović iz Viner štediša je rekao da ako neko posle tri godine uplata više ne može da uplaćuje osiguranje, osiguravajuća kuća mora da mu isplati redukovanu sumu odmah ili kada je predviđeni rok isplate sa umanjnjem.

Vulin: Za samozaposljavanje 6.500 prijavljenih

Ove godine za dodelu subvencija za samozapošljavanje NZS je izdvojila 603 miliona dinara, rekao je ministar za rad Aleksandar Vulin

"Ove godine u prvih pet meseci već se za subvencije za samozapošljavanje prijavilo 6.501 osoba što je povećaje u odnosu na prošlu godinu od čitavih 35 odsto", rekao je Vuin dodajući da se 129 osoba sa invaliditetom prijavilo za subvenciju za samozapošljavanje.

Kako kaže, to govori da se ljudi polako, ali sigurno preuzimaju sudbnu u svoje ruke i koriste sredstva koja im je država stavila na raspolaganje kako bi mogli nešto da promene.

"Na osnovu podataka iz APR ove godine je osnovano 13.986 novih preduzeća, privrednih subjekata, što je za

12 odsto više nego u protekloj godini", rekao je Vulin.

Da bi se razumelo koliko je to važno i koliko je dobar pokazatelj da su poslovi sve sigurniji i sve stabilniji , on je istakao da je ove godine iz registra izbrisano 9.136 preduzeća što je za 25 odsto manje nego prošle godine.

"Poslovi ostaju sigurniji, održiviji, ljudi koji su ušli u proces samozapošljavanja to rade očigledno bolje i ukupan privredni ambjent se menja i to nabolje", rekao je Vulin.

On je naveo i da je jedan od prioriteta vlade da se stvori atmosfera da preduzetnici preuzmu sudbinu u svoje ruke i da promene svoj i život svojih porodica.

Vulin je obišao veterinarsku stanicu "Životinjsko carstvo" u Somboru koja je prošle godine dobila priznanje Nacionalne službe za zapošljavanje za uspešnu poslovnu ideju i pokretanje sopstvenog posla.

Suvlasnik i direktor u Veterinarskoj stanici Željko Paštrović kaže da su se pre šest godina, 2010, odlučili, posle privatizcije, da uzmu stvari u svoje ruke i otvorili firmu uz podršku NSZ-a.

"Uzeli smo sredstva za samozapošljavanje i krenuli. Sa tim sredstvima smo kupili opremu i instrumnte za početak, a posle se posao razvijao .

Primali smo svake godine po jednog ili dva radnika uz uzimanje subvencija za nova zapošljavanja radnika",

rekao je Paštrović.

Navodeći da radnici koje su zaposlili rade i dan danas, on je naveo da je planiramo da se šire.

"Trenutno ima osam zaposlenih i jedno lice na stručnoj praksi", rekao je on.

Gradonačelnica Sombora Dušanka Golubović rekla je da se raduje takvoj praksi.

"Drago mi je što uz podršku, vlade, ministarstva, lokalne samuprave ova stanica živi već duži niz godina i svake godine upošljava i nove radnike.

"Važno je da su u pitanju mladi ljudi koji su na osnovu zdravih ideja napravili održiv biznis", zaključila je Golubović.

Veterinarska stanica "Zivotinjsko carstvo" je osnovana uz podršku NSZ programa Subvencija za samozapošljavanje i do sada je koristila različite mere aktivne politike zapošljavanja. Tokom 2015. godine Veterinarska stanica je zaposlila pet osoba sa evidencije nezaposlenih.

"Visoka cena dug, Srbija završila najteži deo"

Ministar finansija Dušan Vujović izjavio je da država po osnovu kamata na javni dug izdvaja 3,5 odsto BDP-a, što je, kako je primetio, visoka cena duga.

Ipak, Vujović navodi da je vlada, kada je reč o javnom dugu, najteži deo završila, a to je onaj deo u kojem je javni dug rastao usled nekontrolisanog rasta minusa u budžetu.

Vujović je istakao da je deficit budžeta u prvih pet meseci, dogovoren da bude na nivou od 60 milijardi dinara, ili oko pola milijarde evra, a bio je višestruko manji, 11 milijardi dinara. "Deficit je bio za 50 milijardi dinara manji, što je oko 400 miliona evra manji minus, a toliko su onda i naše potrebe da se zadužimo manje", rekao je Vujović govoreći na Samitu

ministara finansija, guvernera i direktora poreskih uprava u Bečicima koji je organizovao NIN Fokus.

Tako se, prema njegovim rečima, direktno smanjuju i izdaci po osnovu kamata. Vujović je rekao da kamate po osnovu starog duga napravljenog između 2005-2014 godine, čine 3,5 odsto BDP-a, što je, primetio je, dosta visoka cena duga.

On je istakao da kamate na stara dugovanja veoma utiču na deficit, ilustrujući to time da je u prošloj godini zabeležen primarni suficit budžeta, odnosno suficit pre plaćanja kamata na dug.

"Kamate su zato još jedan izvor deficita i duga", ističe Vujović.

Vujović je podsetio da je dug sa oko 20 odsto porastao na više od 60 odsto kada je ušao u vladu, a kada je postao ministar, javni dug je još malo porastao.

Ministar je objasnio da strukturu javnog duga Srbije čini evro, dolarski i dinarski deo, pa se dug automatski povećava i usled jačanja tih valuta.

"Imamo oko 8,5 milijardi duga u dolarima, pa pomnožite to sa 1,5 odsto koliko je ojačao dolar, e toliko je doprinelo i povećanju javnog duga a mianišta nismo doprineli. I kad je slabio dolar, nivo javnog duga je opao, a opet nije bilo do nas", rekao je ministar.

Prema njegovim rečima, vlada radi sve da preokrene putanju rasta javnog duga, i navede ga na silaznu putanju.

"Radimo sve u tom smeru. S tim u vezi, rejting države se popravio. Pre mesec dana svetske agencije preporučivale su da su srpski bondovi bolji od poljskih i drugih. To nije zato što im se sviđa Srbija, nego je odnos rizika i prinosa bolji", rekao je Vujović.

On je istakao da je fiskalna konsolidacija dala rezultat, i da, iako je recesiona po prirodi, Srbija nije ušla u recesiju.

Kad zemlje udju u štednju svi očekuju da ostanu na istoj dinamici rasta ili da udju u recesiju, da bi na duži rok dalo rezultat. Ali, mi smo uspeli da naša štednja bude ono što je Alberto Alesina nazvao ekspanzivna štednja, da pogadja suštinu. Pritezanje kaiša nije samo da vam bude muka, nego je korak ka izlasku iz krize", zaključio je on.

Јавна управа: Како приволети на неизбежно

Нови стари премијер Александар Вучић указао је у више наврата последњих дана, у сусрет избору свог новог кабинета и програма који припрема, на проблем рационализације јавне управе, посебно кад је реч о локалним самоуправама.

Вучић је недавно рекао да је, кад је реч о јавном сектору, добар део плана реализован, те да велики део оних који се сматрају вишком, њих око 9.000, одлази уз отпремнине.

Он, међутим, најављује да предстоји тежи део посла, посебно - на локалу, уз сликовито димензионирање сликовито одакле већ стижу и изговори, али и аргументи против рационализације, иако она практично није ни отпочела на том нивоу.

Председник владе управо ту очекује највеће проблеме, судећи по метафори коју је употребио да би 150 челника општина могло да "пуца" у њега.

Тако Драган Јовановић, председник Општине Топола, која има 209 запослених и седам службеника мање од дозвољеног броја, у контексту рационализације управе не говори о смањењу броја људи, већ најављује да ће продужетак забране запошљавања за још годину дана, додатно угрозити функционисање локалних самоуправа које су се и до сада понашале рационално.

"Ја сам питао министарку Удовички да ли ми можемо, пошто немамо еколошког инспектора и још нека врло битна места да поупуно. Они нам на жалост то не дозвољавају. Чак смо и масу зарада за 2016. годину морали да смањимо за три одсто, што сматрам да је крајње неоправдано. Због тога користим и ову прилику да протестујем јер сада ми који смо били дисциплиновани и који нисмо запошљавали ни по бабу ни по стричевима смо кажњени, а истовремено смо стављени у исти кош са некима који су примали свастике, шурњаје, тетке. То је страшно неправедна ствар", рекао је недавно Јовановић за Радио Слободна Европа.

Саша Пауновић, председник Општине Параћин, једне од ретких у Србији, која, по критеријумима Владе, има мањак запослених, указује да на локалу не постоји никакав план реформе који треба да обезбеди оптималан број запослених.

"Заправо ми немамо план реформе по којој треба да дођемо до оптималног броја радника на основу некаквих показатеља, какви су рецимо колико је радника потребно за обављање неке врсте посла у некој локалној самоуправи. На пример, колико град, на основу броја становника, треба да има радника у Одељењу за урбанизам, па колико инспектора за различите намене, па да онда дођете до неког закључка колико запослених треба да има која општина", навео је Пауновић за РСЕ.

Крагујевац је један од градова који ће морати да смањи број запослених у органима локалне самоуправе, јавним службама и предузећима која се финансирају из буџета Града, у којем сада има 3.597 запослених на неодређено време, а утврђен је вишак од 246 људи.

Југослав Ристић, председник Градског већа Савеза самосталних синдиката Крагујевца, сматра да су отпуштања у јавном сектору неминовност, иако у Србији све социјалне категорије већ сада деле сиромаштво

Он, међутим, указује да у земљи у којој привреда практично не ради, попут Крагујевца у коме је 1989. године било запослено 65.000 радника, а сада само 8.000, другог извора нема.

Подаци о броју прекобројних у управи из целе Србије требало је до краја 2015. да стигну у Министарство за државну управу и локалну самоуправу, а министарка је Кори Удовички упозоравала да је потребно најпре идентификовати радна места без којих се може, али да треба испоштовати и социјални критеријум.

Као велики проблем, међутим, испоставило се, на пример, то што до овог тренутка практично нема коначних и прецизних података о броју запослених у појединим ресорима, односно секторима који су у њиховој надлежности, због чега ни посао утврђивања најоптималнијег броја људи који би посао обавили на прави начин не може отпочети.

Последњи податак о броју запослених у министарствима је, међутим, онај са сајта Министарства за државну управу и локалну самоуправу датира из јуна 2015. који каже да је тада у државној управи било запослено 27.275 људи, док је у 14 министарстава (без МУП и Министарства одбране) радило 4.556 људи.

Да није све у броју, већ и у ефикасности, сведочи и податак који је недавно изнео сарадник Економског института Иван Николић - да је, радећи анализу "коштања" државне администрације и одбране у односу на бруто друштвени производ (БДП) Србије, испало да смо најмање оптеретили БДП од свих земаља у Европи.

"Ако упоредимо колико новца Србија издваја за администрацију и одбрану у односу на наш БДП, који сада износи око 37,5 милијарди долара, имамо најниже оптерећење БДП-а у Европи. Међутим, како је БДП наше земље мали, за нас је то велики издатак", каже Николић.

Наставак процеса рационализације у јавном сектору сачекаће нову владу и од тог процеса се неће одустати, изјавио је недавно државни секретар Министарства државне управе и локалне самоуправе Србије Жељко Ожеговић.

Он је Танјугу рекао да би Закон о максималном броју запослених у јавном сектору требало да омогући и оптимизацију у самој управи, односно ваљану прерасподелу кадрова.

"Посматрајући изнутра све процесе, видело се да нисмо имали оптимално распоређене кадрове за кључне функције и послове, што треба да се спроведе у наредном периоду и управо је то важно и на томе је био акценат", рекао је Ожеговић.

Како је рекао, "акценат није стављен само на отпуштање него и прерасподелу ресурса да би се лакше постигли сви планирани задаци".

Он је подсетио да су предлози за систематизације још пре избора почели да стижу влади.

"Онда су били расписани избори и наставак тог процеса ће сацекати нову владу, али у сваком случају влада неће одустати од тог процеса и он ће бити спроведен у складу са законом", рекао је тада Ожеговић.

Стручњаци: Нема безболне рационализације јавног сектора

ационализација јавног сектора је осетљиво и захтевно питање и тежак подухват, али се, како указује директор Центра за европске интеграције и јавну управу на ФЕФА Михаило Црнобрња мора спровести ма колико 'болело'.

"Нема безболног искуства у Европи по том питању, једино је питање да ли ће мало или пуно да боли, а ја сам за то да боли јако, али кратко, него дуго, а помало", рекао је Црнобрња Танјугу.

Он се у прилог свом приступу позива на виц, који каже како је Мујо хтео псу да скрати реп и уместо да га је одсекао одједном он га је скраћивао по центиметар да би пса мање болело.

Како каже, од европских земаља најболније су прошли Грци у претходних неколико година и сада се "муче и врло је болно, али то је неопходно".

"Такође, имате земље које су побегле из социјализма у капитализам, као три балтичке земље, Естонија, Летонија и Литванија, које су смањиле огромне администрације наслеђене од С С СР-а на скоро безболан начин, са врло мало отпора", истакао је Црнобрња, иначе и председник Европског покрета у Србији.

Он сматра да се код нас касни са рационализацијом јавног сектора пре свега зато што је то огроман сектор и подухват, али и што у јавном сектору има и људи који су запошљавани више по политичкој основи, него професионално, па то питање задире и у политичке, а не само економске интересе.

И декан Београдске банкарске академије Хасан Ханић сматра да би тај процес требало да се убрза да би се у једном средњерочном периоду остварио план консолидације јавних финансија.

Ханић оцењује сматра да је "задат план који није проучен довољно са становишта могућности његове реализације у реалном времену".

"То је осетљиво питање и јављају се бројне административне препреке и с обзиром на друге околности, потребно је наћи и решења за вишкове којих се треба ослободити, под условом да то нису они вишкови који произилазе из природног одлива одласка у пензију или на други начин", рекао је Ханић.

Он је, међутим, указао и да није лако у кратком року остварити планирано смањивање броја запослених.

"Да је број запослених у приватном сектору већи, онда не би изгледало тако драстично да готово имамо једног запосленог у приватном и једног у државном сектору, што је неодрживо имајући у виду да се приближно изједначио број запослених и пензионера", рекао је он.

Саветник за развој и инвестиције Махмуд Бушатлија пак истиче да рационализација јавног сектора не мора да подразумева и смањење броја запослених.

"За економију је важно да избалансирасте трошкове и приходе у држави, а наш јавни сектор је устројен да доноси само трошкове. Предузећа у јавном сектору морају да послују по тржишним принципима без обзира да ли су државна или у приватној својини. На Западу није ништа необично да приватне фирме пружају јавне услуге", рекао је Бушатлија Танјугу.

Он каже да је за рационализацију јавног сектора најважније дугорочно планирање и да је сада то тешко спровести одједном.

"Осетљиво је питање да ли ми уопште имамо вишак људи у јавном сектору. Ако то мерите према реалном сектору - имамо. Али, ако упоређујемо са потребама задовољавања критеријума Европе и даљег преговарања онда немамо довољно запослених у јавном сектору пошто ће свако ново поглавље захтевати запошљавање људи", навео је Бушатлија.

Бушатлија истиче да је веома важно да у јавном сектору нема политичког запошљавање и да је велико питање које људе треба отпустити и да ли су то они који примају плату већу од 150.000 месечно или они чија су месечна примања око републичког просека.

Према његовим речима, оптимизација јавних предузећа подразумева њихово озбиљно реструктурирање, али то се не може урадити преко ноћи.

Cigarete u Srbiji još skuplje, gde su najjeftinije

Pojedine duvanske kuće u Srbiji povećaće cene cigareta od sledećeg meseca za 10 dinara po paklici.

U region Zapadnog Balkana, kako je rekao Goran Pekez, poresko opterećenje je 52 evra na 1.000 paklica u Srbiji, 86 evra u Hrvatskoj, u Albaniji recimo 40, a u Sloveniji 106 evra. Najjeftinije cigarete su u Makedoniji, gde u proseku koštaju 0,8 evra, a u Srbiji 1,4 evra.

Cigarete u Srbiji od 1. jula pušači će plaćati skuplje zbog usklađivanja maloprodajnih cena sa rastom akciza na te proizvode, pišu Večernje novosti.

Zasad je, kako je objavljeno u "Službenom glasniku", nove cenovnike formirao samo "Britiš ameriken tabako" BAT, a prema nezvaničnim saznanjima više cene primeniće i "Japan tabako internešenel" JTI, dok se ostali proizvođači još preračunavaju.

Od 1. jula BAT podiže cene za 10 dinara po paklici, tako će kutija "danhila", koja je dosad koštala 300 biti 310, a "ronhil", zavisno od vrste, prodavaće se od 210 do 230 dinara. Po višim cenama pušači će plaćati i "laki strajk" - 230, "pal mal" od 200 do 210, a "jork" po 190 dinara...

Iako je izvesno već sada da će tokom narednog meseca BAT podići cene, u tim duvanskim kompanijama nisu želeli zvanično da komentarišu to uvećanje.

Istovremeno, duvandžije podržavaju da se što pre donese novi četvorogodišnji akcizni kalendar, jer su iskustva sa postojećim, koji ističe ove godine, dobra i za državu i za industriju, zbog predvidljivosti.

"Postojanje višegodišnjih akciznih kalendara u svim zemljama regiona koje su kandidati za članstvo u EU obezbeđuje postepeno podizanje akciznih stopa, koje prati promene u kupovnoj moći stanovništva", kazao je Goran Pekez, direktor korporativnih poslova kompanije JTI za Zapadni Balkan.

"Time se sprečavaju skokovi na tržištu koji dovode do porasta ilegalne trgovine i pada poreskih prihoda", dodaje on.

Akcizno opterećenje kod cigareta, koje koštaju recimo 270 dinara, izgleda ovako: na ime akciza (fiksne 55,6 dinara i proporcionalne 89,1 dinar po paklici) i PDV - 45 dinara, "ide" ukupno 189,7 dinara ili 70 odsto od maloprodajne cene.

"NOVOSTI" SAZNAJU Iz "švajcaraca" u evre i dinare

Za građane zadužene u francima ipak ima rešenja. Banke smanjile kamatne stope. Mogućnost povoljnog refinansiranja stambenih pozajmica

GRAĐANI koji imaju stambene kredite u švajcarskim francima neće, kako saznaju "Novosti", dobiti više nikakve pogodnosti od onih koje im je Narodna banka Srbije ponudila pre godinu i po dana. Banke su sada drastično smanjile kamatne stope na ove zajmove, tako da se stambena pozajmica može refinansirati u evrima, po ceni od 2,77 odsto na godišnjem nivou ili izabrati dinari po kamati od šest odsto. Uz to, oni koji su osigurani kod Nacionalne korporacije plaćaće za jedan do jedan i po odsto manju proviziju, nego na kredite u švajcarskim francima.

Pojedine banke kod kojih građani imaju stambene kredite u francima, a prestali su da ih otplaćuju, već su napravile "pakete" i čekaju da se usvoji novi propis po kome će moći da ih prodaju fondovima. U ovom slučaju, jedan deo obaveza biće otpisan, a drugi će ili nastaviti da se otplaćuje, ili će stan biti oduzet.

- Za građane kojima je teško da otplaćuju stambene kredite u "švajcercima", najbolje je da pređu u drugu valutu i tako smanje mesečne obaveze - kažu u jednoj stranoj banci koja je odobrila najviše ovih pozajmica u Srbiji. - Kurs franka niko ne može da vrati unazad, ali može da se dobije povoljnija kamata u evrima i da se eventualno produži rok otplate. Za samohrane majke, invalide i druge posebne kategorije građana postoje povlastice.

Bankari najavljuju da i pored dužeg kašnjenja u otplati rata, neće ove klijente svrstavati u lošiju kategoriju, već će dobiti jednako povoljnu kamatu kao i građani koji nemaju kašnjenje po evidenciji Kreditnog biroa.

- Ustupaka više nema i zaduženi u francima sve mogu da reše u svojoj banci - kažu u jednoj državnoj instituciji. - Za rešenje problema NVS je ponudila četiri modela koje je iskoristilo nešto više od deset odsto zaduženih. I dalje u bankama mogu da izaberu jednu od mogućnosti, iako je zvanični rok istekao još prošle godine u julu.

Udruženja za zaštitu finansijskih korisnika "Efektiva" zatražila su od republičkog javnog tužioca da poništi ukupno 20.000 kredita u švajcercima. Prema Zakonu o obligacionim odnosima, kako navode u "Efektivi", ima mogućnosti da se ponište ugovori s bankama. Ukoliko ne bude pozitivne odluke, zaduženi u "švajcercima" biće prinuđeni da se obrate međunarodnim organizacijama radi zaštite prava korisnika kredita u švajcarskim francima.

Udruženje navodi da su od 2006. do 2011. banke u Srbiji i u okolnim zemljama nudile građanima stambene kredite u švajcarskim francima, što su predstavljale kao najpovoljnije, ali se to pokazalo kao neistinito. Banke su, tako, navele klijente da "donesu pogrešnu ekonomsku odluku koju, da su znali za stvarne izloženosti rizicima, nikada ne bi doneli".

Valja reći da je bilo i banaka koje uopšte nisu odobravale ove zajmove upravo zbog rizika, dok su neke u pismenoj formi obavestavale klijente da su to rizični krediti. I tadašnji guverner NBS je javno pozvao građane da ne uzimaju te zajmove. Ipak, zbog značajno povoljnih kamata, 20.000 građana je rizikovalo.

EPILOG U BiH: KREDITI LEGALNI

VRHOVNI sud Federacije BiH ocenio je kako su krediti građanima u švajcarskim francima s valutnom klauzulom i promenljivom kamatnom stopom bili zakoniti, objavljeno je u četvrtak iz Vrhovnog suda. Na taj način razrešio je dilemu koju je imao opštinski sud u Mostaru, pred kojim se nalazi veliki broj sporova zbog zajmova u "švajcercima". U BiH su 9.802 osobe podigle kredite u švajcarskim francima.

Zahtev: Kontrola hrane kreće na njivama

Jačanje kontrole prehrambenih proizvoda biljnog i životinjskog porekla, novi evropski standardi za bezbednost hrane, biće uspostavljeni do kraja 2017. godine.

Kontrola uključuje i uvoz iz inostranstva, kao i usklađivanje metodologije kontrole bezbednosti hrane sa principima koji se koriste u zemljama članicama EU još jedan je korak u ispunjenju standarda tržišta, pišu [Večernje novosti](#).

Sve ovo biće omogućeno novim informacionim sistemom za bezbednost hrane, koji će biti uspostavljen do kraja 2017. godine.

Novi integrisani sistem upravljanja podacima, dizajniran po najnaprednijim standardima IT projekat je Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine i delegacije Evropske unije u Srbiji, koji ona i finansira sa 1.345.000 evra. On će unaprediti IT sistem u upravama za veterinu, za zaštitu bilja i Poljoprivrednoj inspekciji.

“Ljudi sve više teže tome da budu potpuno obavješteni o poreklu hrane i očekuju da ona bude zdrava i dobrog kvaliteta”, rekao je Danilo Golubović, državni sekretar u Ministarstvu poljoprivrede.

“Ovim projektom Srbija je na putu da realizuje osnovni princip EU u oblasti poljoprivrede, integrisani pristup "od njive do trpeze", koji podrazumeva kontrolu svih faza proizvodnje od prerade, prevoza, skladištenja do pripreme hrane”, objašnjava on.

Društveni značaj projekta je u tome što omogućava brže i lakše prikupljanje, analizu i dalju distribuciju informacija, njihovo geografsko povezivanje, sistem za upravljanje rizicima i napredni sistem izveštavanja u cilju što bolje kontrole bezbednosti hrane.

Sportska gimnazija: Budući šampioni ostaju na ulici?

Jedina specijalizovana sportska škola u našoj zemlji mora do septembra i nove školske godine da se iseli iz Vojne gimnazije

PRVI čas u novoj školskoj godini đaci Sportske gimnazije bi, umesto u učionici, mogli da imaju na ulici!? Jedina specijalizovana škola za učenike sportiste do septembra mora da se iseli iz Vojne gimnazije, zbog proširenja kapaciteta ove škole. Koja će biti nova adresa Sportske gimnazije i šta će se dogoditi sa oko 900 učenika vrhunskih sportista, niko ne zna.

U javnosti se kao rešenje poslednjih meseci pominje OŠ "Stari grad" na Dorćolu, koja je praktično ostala bez đaka. Osam razreda pohađa tek 170 učenika, koji su smešteni u zgradi površine blizu 5.000 kvadrata, a trebalo bi da se presele u OŠ "Skadarlija", koja je udaljena oko 500 metara. Iz gradske kase se svakog meseca izdvaja ogroman novac za plaćanje računa za struju, grejanje, vodu, održavanje ove zgrade koja zvrji prazna i praktično je neiskorišćena.

- Dobili smo blizu 500 potvrda iz sportskih saveza, koje su nam doneli đaci zainteresovani za upis u našu školu, iako imamo samo 180 mesta - kaže Radosav Nikolić, direktor Sportske gimnazije. - Polovina dece nam dolazi iz unutrašnjosti. Roditelji se raspituju gde će biti smeštena škola, pošto moraju da konkurišu za dom. Lokacija im je bitna, kako bi znali koji dom da izaberu da bi mogli da stignu na predavanje, treninge... Ne znam šta da im odgovorim.

Od 2009. godine Sportska gimnazija je smeštena u zgradi Vojne gimnazije na osnovu ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji koji nije obavezujući. Pošto je smeštena u vojnoj zgradi ne može da računa ni na pomoć Ministarstva prosvete, pa kada su u pitanju neke popravke i sređivanje, moraju sami da se snalaze.

Osim što nemaju svoju zgradu, đaci Sportske gimnazije nemaju ni fiskulturnu salu!? Ranije su vežbali u Internatu Vojne gimnazije, ali im je otkazano gostoprimstvo. U pomoć je priskočio Sekretarijat za obrazovanje, koji godišnje plaća 50.000 evra za iznajmljivanje balona u SC "Senjak".

- Iz godine u godinu imamo sve više učenika i naši đaci bi, konačno, posle 16 godina "privremenog smeštaja", trebalo da dobiju svoju zgradu - smatra Nikolić. - U Beogradu ima osnovnih i srednjih škola koje

su građene za više od 1.000 učenika, a pohađa ih 200-300 đaka, iako Zakon o osnovnom obrazovanju propisuje da škola mora imati najmanje 400 učenika.

U sekretarijatu za obrazovanje postoji dobra volja da se pomogne Sportskoj gimnaziji. Radi se na mreži osnovnih škola, posle koje će se znati koje osmoletke ne ispunjavaju osnovne uslove u pogledu broja đaka da bi mogle da postoje. Ukoliko bi Sportska gimnazija konačno dobila svoju zgradu, nastava bi bila organizovana u jednoj smeni, i to od 10 do 16 časova, pošto su đaci aktivni sportisti, imaju svakodnevne treninge, pripreme, turnire, a sve to je teško uskladiti sa redovnim pohađanjem nastave. Rad je tako organizovan da profesori svakodnevno izlaze u susret đacima.

PODSTANARI

Iako postoji od 2001, Sportska gimnazija nikada nije imala svoju zgradu. Prva adresa je bila Ulica Petra Čajkovskog 2, gde je prostor potpuno preuređen za potrebe ove škole, a svečana sala je pretvorena u fiskulturnu. Međutim, bez ikakvog objašnjenja, Sportska gimnazija je 2009. godine preseljena u zgradu Vojne gimnazije, a u zgradu koju su do tada koristili uselila se Nemačka škola.

PRVENSTVA

UČENICI Sportske gimnazije braniće boje Srbije na svetskom prvenstvu u basketu za srednjoškolce, a zatim i u odbojci. U vitrinama koje se nalaze u hodnicima škole više nema mesta za pehare i medalje koje su đaci ove škole osvojili na brojnim takmičenjima, pa se čuvaju u podrumima.

Ovo je naš veliki potencijal, ali neiskorišćen

Drvena industrija Srbije ima veliki potencijal, jer ima domaću sirovinsku bazu na kojima zasniva svoju proizvodnju, ali to ne koristi dovoljno.

Na predstavljanju Akcionog plana podrške izvozu proizvoda sa visokom dodatom vrednošću u drvo-prerađivačkom sektoru održanom u PKS rečeno je da je vrednost izvoza drvene industrije u 2014. bila 363,7 miliona dolara što je činilo 2,72 odsto ukupnog izvoza Srbije, kao i da su u strukturi izvoza prerade drveta dominirali proizvodi sa nižom dodatom vrednošću.

Navedeni su i podaci da je prošle godine 48 odsto od ukupno proizvedenih količina trupaca tvrdih lišćara prerađeno u proizvode sa višom dodatom vrednošću, dok se 52 odsto izvezlo sa niskom dodatom

vrednošću, odnosno kao izvoz trupaca i rezane građe.

Rečeno je i da je vrednost izvoza proizvoda od drveta po zaposlenom radniku relativno niska i nekoliko puta manja od razvijenih zemalja EU i da sa malom količinom drvene sirovine koja se finalizuje Srbija, u ovom trenutku, ne može da predstavlja ozbiljnog snabdevača evropskog ni globalnog tržišta proizvoda.

Naglašeno je i da je učešće drvene industrije Srbije u 2014. u Bruto domaćem proizvodu (BDP) Srbije bilo

1,55 odsto. Direktor sektora industrije i poljoprivrede u PKS-u Ješa Erčić kazao je da je veoma značajno unaprediti obrazovanje u drvnom sektoru naglasivši da se trenutno u Srbiji u drvnj industriji školuje samo 42 stolara i 161 tehničara.

"Od naredne školske godine u obrazovni sistem biće uveden novi profil - operater za izradu nameštaja, a nastava će biti organizovana kao kooperativna sa elementima dualnog obrazovanja, a dve tehničke škole u Užicu i Subotici će se sprovesti taj program", rekao je Erčić.

Predstavnici 46 lokalnih samouprava sa jugoistoka i jugozapada Srbije predali su u PKS-u Akcioni plan za pozicioniranje Srbije kao zemlje izvoznice nameštaja od masivnog drveta Razvojnoj agencije Srbije (RAS), koja preuzima ulogu u njegovom predstavljanju novoj Vladi Srbije.

Podršku izradi Akcionog plana pružile su Evropska unija i Vlada Švajcarske preko razvojnog programa Evropski PROGRES, i USAID Projekat održivog lokalnog razvoja.

Srbi se okreću dobrovoljnim penzijskim fondovima

Građani Srbije su sve više zainteresovani za ulaganje u dobrovoljne penzijske fondove, a u program dopunskih penzija uključeno je 10 odsto zaposlenih.

Direktor filijale Beograd Dunav društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom (DPF) Goran Jelisavac rekao je da je zadovoljavajući broj građana Srbije uključen u penzijske fondove.

"Oko 10 odsto zaposlenih uključeno je u program dopunskih penzija u Srbiji, što je oko 2,5 odsto ukupnog stanovništva", rekao je on i dodao da je država odigrala veliku ulogu davanjem poreskih olakšica za poslodavce, tako da ukoliko poslodavac uplaćuje do 5.500 dinara za zaposlenog oslobođen je plaćanja svih poreza i doprinosa.

Prema njegovim rečima, ciljna grupa svih penzijskih fondova su poslodavci, ali i građani, koja sve više ulaze u dopunske penzijske fondove.

Jelisavac je naveo da je prednost penzionih fondova što građani u svakom trenutku mogu da imaju uvid u stanje na računu i što uz minimalna ulaganja mogu da u starosti obezbede bolji standard.

Prednost je, kako je rekao, i što građani ne moraju redovno da uplaćuju novac u penzioni fond, a mogu i da menjaju iznos uplata.

U poslednjih pet godina prinos u Dunav penzijskom fondu bio je 12,5 odsto.

Na tribini kluba "Sve o osiguranju" je rečeno i da je u penzionim fondovima minimalan iznos uplate od 500 do 1.000 dinara.

Navedeno je i da je prosečna penzija u Srbiji 24.000 dinara, što takođe ukazuje na značaj dopunskog penzionog osiguranja.

Prosek starosti korisnika penzionih fondova je, kako je rečeno, između 40 i 50 godina, a ocenjeno je da mladi u Srbiji nedovoljno razmišljaju o penziji.

OTKAZI KLJUČNI ZA DOBRU OCENU Misija MMF započela zvanične razgovore sa srpskim vlastima

Zvanični razgovori Misije Međunarodnog monetarnog fonda s delegacijom Srbije, koju predvodi guverner NBS Jorgovanka Tabaković, počeli su plenarnim sastankom u Narodnoj banci Srbije.

Delegaciju Srbije na plenarnom sastanku, pored Tabaković koja i predstavlja Srbiju u MMF-u, činili su ministar finansija Dušan Vujović i ministar privrede Željko Sertić, sa saradnicima, prenosi NBS.

U fokusu će biti reforma javnog sektora i javnih preduzeća, gde će predstavnici MMF insistirati na jasnoj dinamici realizacije koja kasni, a podrazumeva i definisanje prekobrojnih i isplatu nadoknade po godini staža. Izvor „Blica“ blizak MMF tvrdi da je ovo

ključna stavka za pozitivnu ocenu revizije aranžmana.

- Za njih je posebno važna reforma javnih preduzeća jer postoje otpori sindikata oko otpremnina za prekobrojne. To će biti najtvrdi orah u pregovorima jer je misija izričita da za sve mora da važi isti aršin, definisan Zakonom o radu. Drugim rečima, oni ne odstupaju od teze da višak radnika u svim javnim preduzećima dobije nadoknadu u visini jedne trećine bruto plate plus 50 odsto tog dela, što ne prelazi više od 200 evra po godini staža. Po tom principu 2.700 radnika Železnice bi trebalo do kraja jula da napuste kompaniju, ali čini se da će on važiti i za radnike EPS koji traže nekoliko puta veću otpremninu - kaže naš sagovornik.

Poseta misije MMF, koju predvodi Džejms Ruf, počela je 9. juna, a planirano je da traje dve nedelje.

DIREKTOR "IMLEKA" ZA "BLIC" Ukidanje prelevmana za mleko uništilo bi domaće farmere

Ilija Šetka, generalni direktor kompanije "Imlek", u intervjuu za "Blic" tvrdi da bi ukidanje prelevmana uništilo domaću proizvodnju mleka.

Naš sagovornik, takođe, najavljuje da je realno očekivati da dođe do smanjenja cena mleka.

Šta bi za domaće primarne proizvođače mleka značilo najavljeno ukidanje prelevmana na uvoz mleka?

- Za razumevanje priče o prelevmanima i posledicama ukidanja potrebno je ući u uzroke njihovog uvođenja. Poslednjih godinu i po dana evropsko tržište mleka se nalazi u potpunom poremećaju, sa ogromnim viškovima mleka i rekordno niskim cenama. U Evropi je početkom prošle godine istovremeno došlo do skidanja kvota na

proizvodnju sirovog mleka i uvođenja sankcija Rusiji u koju su prethodnih godina izvezene velike količine mleka. Ti viškovi su narasli na takav nivo da se jedino mogu porediti sa poplavom. U takvoj neprirodnoj situaciji, skidanje prelevmana bi za domaće primarne proizvođače mleka značilo otvaranje brane pred poplavom. Evropski viškovi mleka bi bukvalno poplavili Srbiju i napravili nemerljivu štetu našim farmerima i ekonomiji u širem smislu.

Da li možete da navedete primere takve prakse iz regiona?

- Pogledajmo samo šta se desilo sa industrijom mleka u Hrvatskoj, koja je nepripremljena ušla u EU, a onda je još imala i tu nesreću da uđe pred ovaj poremećaj koji sam pomenuo. Danas u Hrvatskoj 45 odsto mleka je iz uvoza, što znači da je domaći otkup prepolovljen.

Da li će ukidanje prelevmana uticati na otkupnu cenu mleka?

- Prelevmani nemaju direktnu povezanost sa cenom mleka. Oni služe za odbranu samog domaćeg mlekarstva i količine otkupa sirovog mleka, kao i broja grla koja trenutno imamo u Srbiji. Cena se formira na bazi cena mleka u Evropi i okruženju. Srbija bez obzira na prelevmane nije izolovana. Daću vam jedan primer. "Imlek" i "Šabačka mlekara" imaju ozbiljan izvoz sira u Rusiju, ali i ozbiljnu konkurenciju mlekara iz Belorusije. Ako su cene sirovog mleka kod nas veće, konkurentnost je manja, što vodi do pada plasmana, samim tim i otkupa. Najgore je kad imate viškove koje nema ko da otkupi, onda više nije pitanje cene, već se mleko prosipa.

Koje dublje posledice po srpsku privredu može imati najavljeno ukidanje prelevmana?

- Znam da postoji pritisak iz EU zbog nesrećnog Sporazuma o pridruživanju koji je potpisan 2008. godine, ali ja ne znam za takve najave. Nadam se i verujem da prelevmani neće biti ukinuti sve dok se situacija u EU ne vrati u ravnotežu. Danas je razlog za prelevmane još jači nego pre godinu dana pošto su cene u EU još niže. U Srbiji ima oko 20.000 farmi različite veličine koje se bave proizvodnjom mleka, a godišnje se sa tih farmi otkupi oko 900 miliona litara sirovog mleka. Lako je izračunati šta se dešava ukoliko se i kod nas desi kao i u Hrvatskoj da pola tržišta zauzme mleko iz uvoza. Ukidanjem prelevmana odnosno bez njih desetine hiljada ljudi bi ostalo bez posla, država bi takođe bila oštećena za milione od poreza i doprinosa. Naravno, to bi dovelo i do smanjenja potrošnje, što negativno utiče na celu ekonomiju.

Da li možete da prokomentarišete otkupnu cenu mleka na domaćem tržištu, tržištu regiona i tržištu EU?

- Cena mleka u EU u poslednje dve godine je u konstantnom padu, a poslednjih nekoliko meseci dostiže rekordni minimum. Cene iz aprila i maja su 30 odsto manje od cena u istom periodu od pre dve godine, a 13 odsto manje nego pre godinu dana. Cene u regionu prate evropske cene sa manjim ili većim kašnjenjem i variraju od zemlje do zemlje. U Srbiji, kad je "Imlek" kao najveći prerađivač u pitanju, cene se formiraju na kvartalnom nivou prema formuli po kojoj se računa cena koja je još pre šest godina dogovorena sa udruženjima farmera. U poslednjih godinu dana cene koje "Imlek" plaća su veće nego u EU. S obzirom na trend u poslednja dva kvartala, realno je očekivati da dođe do pada cene otkupa po formuli po kojoj se cena formira. Variranje cene od nekoliko dinara po litru mleka jeste veoma bitan parametar za proizvođače sirovog mleka, ali je bitnije očuvanje količina i nastavak otkupa domaćih viškova mleka. Smanjenje cene otkupa ima pozitivan efekat na potrošače jer dovodi do smanjenja cena mleka i mlečnih proizvoda.

OTKRIVAMO Kako nas sve varaju trgovci u super marketima i na pijacama

Tanka je linija između trikova, prevara i kriminala trgovaca u supermarketima, prodavnicama i na pijacama, ali bez obzira na to, savet za sve žrtve je isti - prijavite prodavca inspekciji i udruženju za zaštitu potrošača.

SAVETI ZA ŠOPING

KAKO SVE TRGOVCI VARAJU KUPCE
U SUPERMARKETIMA I NA PIJACAMA

Prodaju „sitne“ prevare i veliku štetu

MARKO TAŠKović

BEOGRAD » Tanka je linija između trikova, prevara i kriminala trgovaca u supermarketima, prodavnicama i na pijacama, ali bez obzira na to, savet za sve žrtve je isti - prijavite prodavca inspekciji i udruženju za zaštitu potrošača.

DATE CENE BEZ PDV, A ISPOD SITNIM SLOVIMA ISPISANE PRAVE CENE

Reč je o klasičnoj obmani potrošača, zbog čega mora odmah da reaguje tržišna inspekcija. Na proizvodu mora da bude iskazana ukupna cena sa svim elementima koju plaća kupac. A u specifikaciji se mogu staviti elementi cene.

WERENJE NA VAGAMA SA MAGNETIMA

Stari štos zbog kojeg nijedan kupac više ne veruje vagama na pijacama. I ovo je privredni kriminal za koji se mora trajno oduzeti dozvola za rad i imovina stečena prevarama.

VODOM SE NATAPA SUVO MESO DA BI DOBILO NA TEŽINI

Ovo je već privredni kriminal jer ugrožava zdravlje i život potrošača. Stvara veliku opasnost zbog razvoja mikroorganizama. Trgovci najčešće varaju sa ribom zamrznutom nekoliko puta čija je masa tada maltene manja od leda. Slično je i kod mleka i mlečnih proizvoda, gde se veštački dodaje voda.

VEĆI POPUST NA REKLAMI, MANJI NA KASI

Ovo je jedna od najdrskijih prevara trgovaca koji reklamirajući popust na elektronskim medijima namamljuju veliki broj kupaca, a onda ih na kasi obaveštavaju da sniženje nije toliko. Na takvu obmanu mora hitno da reaguje tržišna inspekcija.

Evo najčešćih trikova i obmana nesavesnih trgovaca čije su žrtve kupci u marketima ili na pijaci

I kada otvorimo četvore oči kad idemo u kupovinu, ponekad ni to nije dovoljno da bismo otkrili trik, prevaru ili čak kriminal nesavesnih trgovaca. Nažalost, pojedini prodavci koriste sve manjkavosti sistema za zaštitu potrošača kako bi više zaradili.

- Na osnovu žalbi potrošača možemo zaključiti da se povećavaju suptilnije prevare, a one vidljivije povlače. Problem je što opstaju ona potkradanja trgovaca koja su podržana od strane regulative, a to je odgovornost i proizvođača i udruženja potrošača - objašnjava Petar Bogosavljević iz Udruženja za zaštitu potrošača.

Najveći problem je, kako kaže, to što su ograničena ovlašćenja tržišne inspekcije, a registar žalbi ne funkcioniše.

- Za razliku od svih drugih inspekcija, jedino tržišna ne može odmah da reaguje pošto joj je nadležnost raspoređena na regionalne savetodavne centre. Takođe, žalbe potrošača ne idu direktno u registar, nego preko tih centara koji ograničavaju tu mogućnost - tvrdi Bogosavljević.

Da bi bili sigurni da će njihova žalba izazvati reakciju nadležnih organa, prevareni kupci bi trebalo da se obrate na dve adrese.

- Potrebno je da se u pisanoj formi obrate tržišnoj inspekciji, ali i nama jer smo mi garant da će nadležni da reaguju i izvrše svoj posao. Sitnim prevarama trgovci nanose veliku štetu kako potrošačima, tako i prodavcima -

objašnjava Bogosavljević.

Novčane kazne zbog prevara trgovcima su izuzetno velike pa tako sankcija za pravno lice iznosi od 300.000 do 2.000.000 dinara, odnosno 50.000 do 500.000 dinara za odgovorno lice.

Mastan i težak papir u kome se mere i pakuju delikatesi

Jedan od starijih načina prevare kupaca. Prodavac potkrada potrošača tako što stavlja proizvod u veći i teži, masniji papir. Praktično prodaje papir umesto skupocenog proizvoda.

Cipele „samo za suvo vreme“

Najčešća prevara kod obuće koja izgleda kao zimska, a kupac tek kad dođe kući nađe upozorenje da su cipele samo za lepo vreme. Prodavac je dužan da informiše kupca pre kupovine o tome. Problem je što u Srbiji ne postoji kategorizacija obuće, što onemogućava potrošača da se informiše.

Merenje na vagama sa magnetima

Stari štos zbog kojeg nijedan kupac više ne veruje vagama na pijacama. I ovo je privredni kriminal za koji se mora trajno oduzeti dozvola za rad i imovina stečena prevarama.

Sokovi u kojima nema voća koliko piše na ambalaži

Reč je o prevari za koju je odgovoran proizvođač, a nadležna poljoprivredna inspekcija. Ta inspekcija je dužna da obavesti i potrošača šta je preduzela u vezi sa žalbom. Prema pravilniku o deklaraciji koji je stupio na snagu aprila prošle godine na proizvodu moraju da stoje podaci, između ostalog, o sastavu, sastojcima, aditivima, poreklu, tehnološkom procesu proizvodnje i štetnim posledicama konzumiranja po određenju ciljnu grupu.

Prekucavanje roka trajanja na bajatim proizvodima

Takođe privredni kriminal i krivično delo. Bilo je čak tumačenja da je prekucavanje roka dopušteno kao marketinški trik, ali se o tome ne može govoriti kad se ugrožavaju zdravlje i život.

Prvo podignu cene pa na njih daju popuste

Učestali trik trgovaca koji, nažalost, kupci najčešće vide tek kad dođu kući sa punim cegerom. Dešavaju se, pa čak, i pompezno najavljuju sniženja koja iznose svega jednu ili dve pare. Takav je, primera radi, prošle godine bio popust kod jednog trgovca na litru jednog od najpopularnijih bezalkoholnih pića. Podgrupa ove prevare su i cene koje nisu okrugle već se završavaju sa 99 para.

Sitna slova na deklaracijama

Prema pravilniku o deklaraciji određena je najmanja visina slova koja je potpuno čitljiva čak i za slabovide sa naočarima. Međutim, istraživanja pokazuju da na velikom broju artikala i dalje nije izvršena promena ambalaže, ni veličine slova.

Manja gramaža od označene na pakovanju

Zakidanje na meri je prisutno otkad je i trgovine. Dakle, pojedini trgovci ne poštuju gramažu proizvođača na originalnom pakovanju već ponove mere proizvod i nalepljuju svoj nalaz. Posebno je to izraženo kod hleba i peciva. Utvrdili smo da oko 15 odsto ovih namirnica ima manju masu od deklarisanu.

Firma bivšeg ministra Lazara Krstića dolazi u Srbiju

Konsultantska firma Mekinsi, u kojoj je partner i bivši ministar finansija Lazar Krstić, uskoro otvara kancelariju u Beogradu.

Od momenta otvaranja prvih kancelarija u Čikagu Mekinsi sada radi na više od 80 lokacija u 40 država, a

sve više se orjenštuje na nova tržišta u jugoistočnoj Europi. Izvor "Blica" tvrdi da je ova kompanija, u kojoj rade i bivši Krstićevi savetnici u Vladi Srbije, očigledno procenila da bi u našoj zemlji mogli da imaju dosta posla.

"Stručni tim iz Mekinsija predstavio je nedavno premijeru Vučiću dijagnostičku studiju za RTB Bor. Zahteva za ovakvim studijama kojima se kompanije stavljaju na noge moglo bi da bude još mnogo u Srbiji, posebno što Mekinsi radi sa javnim sektorom, vladama, malim i srednjim

poduzećima... Njihovi klijenti su iz različitih sektora od finansijskih insitucija i proizvođača do zdravstva, a usluge koje pružaju idu od optimizacije proizvodnje do izrade strategije spajanja preduzeća. Sve to treba srpskoj privredi", kaže naš sagovornik.

Krstić je u Mekinsiju prošle godine postao partner, a u ovoj konsultantskoj firmi je radio i pre dolaska u Srbiju. Mladani bivši ministar se tako, posle rada u Nemanjinoj 11, vratio u matičnu kuću, ali na bolju poziciju.

Zapad podstiče, a kod nas Poreska zatvara

Dvojica studenata iz Niša, koji su zarađivali džeparac razvozeći biciklima sitnije pošiljke, prestali su da rade posle intevencije inspekcije.

Da bi nastavili, potrebne su im dozvola i registracija, što oni ne mogu da priušte.

Želeli su da spoje lepo i korisno i pomognu sugradjanima. Ipak, Davida i Mihajla, prve niške kurire na biciklima, ubuduće ćete sretati samo kao rekreativce.

Pošto ih je Agencije za poštanske usluge prijavila inspekciji Ministarstva telekomunikacija, morali su da prestanu sa raznošenjem pošiljki.

"Zvala nas je Poreska uprava i oni su nam rekli da ovakav posao ne možemo da radimo bez prethodnog učlanjivanja i kurirske dozvole, tako da smo išli na razgovor sa njima i

shvatili da nam se uopšte ne isplati tako da radimo, jer bi nam bila neka cena oko 20 hiljada da sve to organizujemo da bismo ponovo počeli da radimo", kaže David Ilić, student medicine.

"Nismo očekivali da za nešto ovako sitno možemo da dobijemo prijavu, kao da smo, ne znam ni ja, obrnuli neke milione, pa su nas zvali u Poresku da dajemo izjavu", Mihajlo Savić, student arhitekture.

Dostava dokumenata, čekanje na šalterima, raznošenje sitnijih pošiljki - neke su od usluga koje su za samo sto dinara pružali David i Mihajlo.

Zarada je, kažu, bila najmanji motiv.

"Čisto iz ljubavi prema biciklizmu i nekoj vežbi i treningu, tako da uglavnom smo radili zato što to volimo", objašnjava David.

"Da smo krenuli da radimo zbog para, sigurno bi više naplaćivali,ovo je bilo čisto simbolično, da utrošimo neko slobodno vreme na nešto korisno", priča Savić.

Stručnjaci kažu da treba podržati entuzijazam mladih. Igor Mladenović, profesor Ekonomskog fakulteta u Nišu smatra da treba razmišljati o izmeni nekih zakonskih rešenja.

“Na zapadu student može da radi deset sati nedeljno, odnosno četvrtinu radnog vremena, vi možete za studente da stvorite takvu mogućnost da kreirate preduzetnički duh u smislu da se registrujete, postojite institucionalno, prepoznati ste sa svojim matičnim brojem i pitom kod državnih organa, gde bi taj paušal otprilike iznosio 2, 5 hiljade mesečno”, objašnjava Igor Mladenović, profesor Ekonomskog fakulteta u Nišu. Do takvog rešenja, mladi ljudi, poput Davida i Mihajla, u godini preduzetništva mogu da konkurišu za pomoć u sklopu nekog od programa koji nude bespovratna sredstva.

Ipak, dvojica studenata kažu da, za sada, odlažu bicikle, bar kada je posao u pitanju.

BEZ PANIKE ZBOG STOČNE BOLESTI: Stižu vaccine iz Evropske unije

U štabu apeluju na stočare da što pre prijave obolelu stoku jer se bolest brzo širi

Iako se mogu očekivati novi slučajevi zaraze goveda obolelih od nodularnog dermatitisa poznatijeg kao kvrgava koža, bolest je stavljena pod kontrolu, ističe za Kurir predsednik Operativnog štaba za suzbijanje tog oboljenja profesor Dragan Glamočić.

U štabu apeluju na stočare da što pre prijave obolelu stoku jer se bolest brzo širi.

Do sada je uništeno više od 20 grla stoke u opštinama Bujanovac i Bosilegrad. Stočari brzo dobijaju obeštećenje, najduže dva dana posle podnošenja zahteva, kaže Glamočić i dodaje:

- Bolesna goveda se, nažalost, moraju ubijati, ali odmah se nadoknađuje šteta u realnom iznosu da bi stočari mogli da

kupe novu stoku. Najvažnije je da farmeri hitno prijave promene na koži goveda da bismo odmah identifikovali bolest i sprečili da se ona raširi po celoj zemlji. Smrtonosna stočna bolest nije opasna za ljude, ali pravi veliku ekonomsku štetu - kaže Glamočić.

Najugroženiji je Pčinjski okrug, gde je proglašeno zarazno područje, ali situacija se prati i u drugim okruzima. Glamočić najavljuje pomoć iz Evropske unije:

- Očekujemo vakcinu iz Evropske unije jer ranije mogli da je dobijemo dok se bolest ne pojavi.

Navala na vakcinu je velika. Inače, virus prenose krpelji, komarci i muve, ali i transport zaraženih životinja. Oboljenje se ne prenosi na ljude i nema opasnosti po njihovo zdravlje.

ГМО соје нема у Србији

Најзанимљивије што се могло чути током конференције „Моја кравица Фуд ток“ јесте како започети органску производњу, али и о неизоставном ГМО, од ког се Србија и даље успешно брани.

Јована Ђисалов из „Дунав Соје“ каже да у просеку сваки становник Србије унесе шездесет килограма соје годишње.

- Ми смо прва и једина међународна непрофитна организација у Србији која додељује сертификате да соја у Србији није ГМО и наш стандард је подржало Министарство пољопривреде - каже Јована Ђисалов. - Соја је главна намирница у исхрани животиња и зато је неопходно да се зна њено порекло, а потрошачи већином нису упознати са састојцима намирница које уносе у организам.

Компанија „Дунав Соја“ радила је истраживање на двадесет локација и резултати кажу да у Србији нема ГМО соје. Проблем настаје јер Европа увози соју, чије порекло није познато, а закон не тражи да се производи означе етикетом да ли су ГМО или нису, зато је увек сигурније куповати домаће производе, који на полицама у радњама стоје поред страних.

- Важно је за грађане шта једу, а пошто је соја главни састојак многих намирница, неопходно је да знамо њено порекло. Наша фирма прати производ од њиве до трпезе и за сада се можемо похвалити да соја у Србији није ГМО. Увек је сигурније куповати домаће- каже Јована Ђисалов.

SRPSKI PACIJENTI BEZ INOVATIVNIH LEKOVA Leče nas kao da smo u srednjem veku!

Jedino srpski pacijenti u ovom delu Evrope nemaju tu sreću da se leče jednako pristojno kao Crnogorci, Bosanci, Bugari, Rumuni, Hrvati, Mađari, Slovenci!

Srbima su uglavnom na recept dostupne kopije originalnih lekova, takozvana generika, dok su građanima u regionu na raspolaganju bolji, pa čak i inovativni lekovi, koje koristi ceo razvijeni svet za lečenje najtežih bolesti. Oni su efikasni, smanjuju smrtnost i skoro da nemaju neželjenih efekata. Iako je Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO) pompezno najavio da je proširio svoju listu lekova koji se izdaju na recept za 220 novih medikamenata i svoj predlog poslao Ministarstvu zdravlja na odobrenje, ekspresno ga je povukao iz, kako su naveli, tehničkih razloga. Radost pacijenata bila je kratkog daha, jer, kako navodi naš izvor blizak

Ministarstvu zdravlja, ne zna se kada će nam biti dostupni i čak ni ti generički lekovi, a još manje kada će RFZO na listu staviti i inovativne.

Sa druge strane, Bojan Trkulja, direktor Udruženja proizvođača inovativnih lekova (INOVIA), kaže za "Alo!" da je žalosno što građani na recept ne mogu da dobiju originalne ili inovativne lekove, već je cela takozvana pozitivna lista lekova RFZO sastavljena od generike, uključujući i najavljenih 220 novih lekova.

- I posle proširenja liste, ukoliko je Ministarstvo zdravlja bude odobrilo, biće uglavom isti lekovi. Samo su proširene indikacije, odnosno stanja i bolesti za koje mogu da se koriste. Pravih inovativnih lekova za naše pacijente nema već pet godina! Srbija dramatično zaostaje za celim svetom, gde se godišnje izbac i do 30 inovativnih lekova. Oni produžavaju živote obelelima, obezbeđuju efikasnije lečenje, manju smrtnost i

minimum neželjenih efekata. Više takvih lekova ima u Crnog Gori, Bosni, Bugarskoj, Rumuniji, Hrvatskoj, Mađarskoj i Sloveniji - objašnjava Trkulja.

Prema njegovim rečima, oko 180 zahteva da se pacijentima na recept obezbede inovativni lekovi stoje u RFZO, a svi razgovori na tu temu su prekinuti.

- Nadamo se da će se nastaviti posle formiranju nove vlade. Jedinu korist od kopija originalnih lekova ima sam RFZO, jer su to jeftiniji lekovi i donose RFZO velike uštede. Na šta će taj novac da iskoristi, veliko je pitanje - navodi naš sagovornik. Na pitanje zašto pacijenti u Srbiji nemaju pravo na najbolju terapiju, Trkulja kaže da je to pitanje za RFZO.

- Mi smo i dalje zainteresovani za nastavak razgovora o tome i poslali smo to i zvanično svim nadležnima. Vreme prolazi i ako to ne završimo sada, mislim da ćemo ugroziti šansu da ove godine oboleli dobiju nove lekove - objasnio je Trkulja.

RFZO neće da odgovori!

Na pitanja "Alo!" koji su novi lekovi uvršteni na A listu lekova, da li su to originalni, inovativni ili generika, koja je korist od toga i koliko je RFZO novca izdvojio, oni nisu hteli da odgovore, već su nam poslali link na drugi medij. Takođe, RFZO je odbio da nam pošalje spisak tih lekova. "Na pitanja koja ste postavili u vezi sa listom lekova, RFZO je već dao odgovore za potrebe informisanja šire javnosti, te se sa istim možete upoznati na linku koji sledi", napisali su oni.